

Veterantræer og biodiversitet

Ravn, Hans Peter; Skov, Simon; Thomsen, Iben Margrete

Published in:
Videnblade Planlægning og Friluftsliv

Publication date:
2017

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Ravn, H. P., Skov, S., & Thomsen, I. M. (2017). Veterantræer og biodiversitet. *Videnblade Planlægning og Friluftsliv*, (03.13-20).

Veterantræer og biodiversitet

Gamle, rådne træer repræsenterer en vigtig biologisk ressource, som er sjælden i bymiljøet og landskabet. Tænk derfor over, hvordan der kan opnås en balance mellem sikkerhed og biodiversitet, og udnyt alle muligheder for bevaring af veterantræer.

I de seneste ti år har der været meget fokus på risikotræer, og hvordan man kan undgå ulykker med væltede træer. De fleste grønne forvaltninger forsøger at opspore og fjerne risikotræer, men desværre går det nogle gange for vidt. Når veterantræer fjernes, forringes levedygtigheden for de svampe, insekter og andre dyr, som har behov for træerne som skjulested og føde.

Man skal ikke gå på kompromis med sikkerheden, der hvor trafikken af mennesker og køretøjer er størst, men andre steder kan man prioritere at bevare mest mulig biodiversitet. Det kræver omtanke og

FOTO: SIMON SKOV

Svalebøgen ved Gjerrild, Djursland, er et risikotræ udpeget til længst mulig bevaring. Der er opsat kronesikring og tilstræbt styring af publikum vha. kampesten, uslået græs, borde/bænke på afstand og infotavle.

planlægning at nå begge mål, når der samtidig skal tages hensyn til kulturhistorie, æstetik, økonomi og ikke mindst omgivelsernes forventninger og krav. Den største hindring synes dog at være vanetænk-

ning og manglende fokus på naturverdier, selvom det faktisk kan være billigere ikke at rydde alt væk. Gør det til en vane, hver gang et risikotræ udpeges til fældning, at overveje, om dele af træet kan blive ståen-

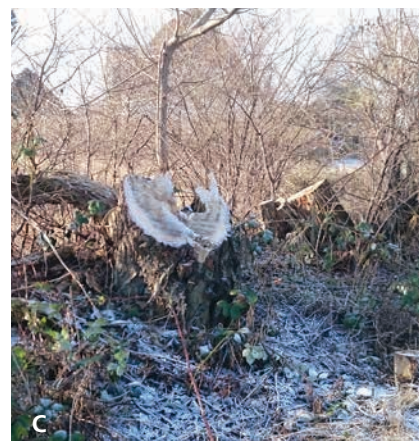
To gamle stynede popler, som har været hule i mere end 50 år (A). En blå markering på stammerne indikerede, at de var under opsyn som risikotræer. Forvaltningen havde til hensigt at bevare dem og foretog en genstyning (B). Men da vinterens fældning af træer løb af stablen, røg poplerne med ved en fejl (C). Manglende opmærksomhed og instruktion medførte et helt unødvendigt tab af biodiversitet. Et påmalet B for Bevaring eller Biodiversitet kunne måske have hindret fejltagelsen.

A

B

C

FOTO: HANS PETER RAVN

de eller liggende. Måske kunne det endda blive kutyme altid at efterlade mest muligt af stammen, hvis ikke andre hensyn taler imod.

Skilt med bevaring af biodiversitet

En landsdækkende undersøgelse af befolkningens ønsker til skovenes udformning viser, at et foto af uglejet skov ikke scorer topkarakterer. Mange synes måske det ligner rod. Men ledsages fotoet af teksten ”Naturskov”, ændres opfattelsen i mere positiv retning. Samme princip kan bruges til at opnå accept hos publikum i forhold til efterladt ved i parker. Det kan fx ske ved at sætte et skilt op ved indgangen til parken eller omtale hensynet til biodiversitet på kommunens hjemmeside.

Indfør en markering, som er tydelig for egne medarbejdere, eksterne entreprenører og publikum. Et B for Bevaring/Biodiversitet, malet på stub eller torso, signalerer, at her er der tænkt på naturen og styr på det grønne. Hvis det virker uæstetisk med et spraymalet B, kan man finde andre markeringsmåder, blot det sikrer habitatbevarelsen. Et nummerskilt (fx arbotag) kunne hjælpe med at identificere træet i forvaltningen og holde styr på hhv. fældning og bevaring.

Hule træer

Hule træer kan sagtens være sikre. Det kræver blot, at skallen (splinten)

Et gammelt beskæringssår har givet anledning til hulhed i stammen. Træet har kompenseret for skaden ved at anlægge tykke sårrende, som er meget stærke. Ingen risiko, men fin biodiversitet.

FOTO: SIMON SKOV

Gammel egestub med oksetunge, som er en relativt sjælden svamp. Bedre end ingenting, hvis man er nødt til at fælde træet.

er intakt, eller at træet har kompenseret for gennembrud. Selvom en afskåret gren har givet anledning til råd i midten af træet, er det ikke fældningsgrund alene. Kun hvis træet svækkes, eller svampen bryder ud gennem splinten og barken andre steder på stammen, bør man handle. Det kan ske ved at topkappe træet, så torsoen bevares. Man bør under alle omstændigheder tjekke for forekomst af flagermus, da deres levesteder er beskyttede ved lov (se boks nederst).

Sæt et højt stød

Mange sjældne svampe lever i den nedre del af stammen, som også indeholder masser af føde til insekter. Efterlad et stød på mindst en meters højde i stedet for at skære det ned til 10 cm eller stødfræse. Det er en nem og besparende måde at fremme biodiversitet. Det er også en billig bæk eller en fin legeplads for parkens børn.

Stynede torsoer

Jo mere man kan lade stå af stam-

FOTOS: IBEN M. THOMSEN (TV), SIMON SKOV (TH)

FOTOS: IBEN M. THOMSEN

Efterladt torso på kirkegård vidner om fin omtanke hos forvalteren og accept fra menighedsråd og brugere.

men, des bedre. En stynet torso på et par meter er fuldstændig ufarlig, og det vil tage flere årtier, før den bryder sammen af råd. Hvis træet står i et buskads med flere meter ud til stier og veje, kan højden øges til 4-5 meter. Resten af stammen og kronen kan om muligt efterlades på jorden mellem buskene.

Hans Peter Ravn, Simon Skov og Iben M. Thomsen

Kilder

Jensen, F.S.; Koch, N.E. 1997: Friluftsliv i skovene 1976/77-1993/94. Forskningsserien nr. 20-1997. Forskningscentret for Skov & Landskab, Hørsholm. 215 pp.

Naturstyrelsen 2010: Flagermus og Skovbrug. Folder på www.nst.dk.

Danske flagermus er beskyttet efter lov om jagt og vildtforvaltning LBK nr. 930 af 24/09/2009, som forbyder forstyrrelse af dyrene og deres levesteder. Alle danske flagermusarter er nævnt på EU-habitatdirektivets bilag IV (92/43/EØF) og er derfor strengt beskyttede, uanset hvor de findes. Det er forbudt bevidst at forstyrre og ødelægge yngle- og hvilepladser (Naturstyrelsen 2010).